

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. Štev. 100
TELEFON: UREDNISTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POŠTNI CEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, sreda 3. maja 1939

NAROCNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Gdansk poljski protektorat

Londonske informacije o zahtevah, ki jih bo stavil Beck v petek — Silno odločno pisanje poljskih listov — Ostra reakcija v celokupnem nemškem tisku — Italijanski nasveti Poljski za popustljivejšo politiko in direktna pogajanja z Nemčijo

LONDON, 3. maja. Londonski listi posvečajo glavno pozornost odgovoru, ki ga bo dala Poljska v petek, 5. t. m. Hitlerju z govorom zunanjega ministra Becka pred sejmom in senatom. V zvezi z razgovorom med angleškim veleposlanikom in poljskim zunanjim ministrom poročajo včerajšnji listi, da se bo poslužila Poljska v obrambo svojih pravic nove metode: metode protipredlogov. Poljska bo 5. t. m. zahtevala: 1. protektorat nad Gdanskom, 2. pravico veta proti sklepom gdanskega senata, 3. pravico zasedbe Gdanska po poljskih četah in poljski mornarici, 4. kontrolo nad gdansko težko industrijo. »Daily Mail« poroča mimo tega, da bo Beck odkrito izjavil, da bi pomenil vsak nemški polzkus priključitve Gdanska vojnoprepoved.

ODGOVOR PO NEMŠKEM VZORCU
VARŠAVA, 3. maja. Vsa Poljska stoji pod visom dejstva, da bo zunanji minister Beck v petek v sejni podal odgovor Poljske Hitlerju. Po nemškem vzorcu bo to pot poljski odpravnik poslov v Berlinu par minut pred Beckovim govorom v Wilhelmstrasse izročil prepis Beckovega govora. Poljski poslanik v Berlinu pa se pred odgovorom Becka nikakor ne bo vrnil v Berlin.

ZAHEVE PO GDANSKU.

VARŠAVA, 3. maja. Poljski listi pišejo vedno bolj odločno in samozvestno ter odklanjajo vsako nemško zahtevo po pro metnih poteh čez Pomorjansko in priključitvi Gdanska. Glede Gdanska naglašajo listi, da je mesto sedaj res pretežno nemško, da pa spada po svoji zemljepisni legi nujno v sklop poljskega gospodarstva, ker leži ob ustju največje poljske reke. Poljska je, kakor Anglija in Francija, doslej strogo spoštovala statut svobodnega mesta Gdanska, in le Nemčija je tista ki ga krši, in to popolnoma brez potrebe.

ZAHEVE PO GARANCIJAH.

Nemčija je, pravi dalje poljski tisk, nemško-poljsko nenapadalo pogodbo z dne 17. januarja l. 1937. spoštovala le do tlej, dokler je mislila, da bo spravila Poljsko postopoma popolnoma pod svoj vpliv. Od dneva pa, ko je Poljska Nemčiji povedala, da ne namerava slediti njenim hegemonističnim ciljem, je za Berlin ta pogodba ničeva in jo je sedaj raztrgal. Poljska je l. 1934. zaupala dani besedi, ker jo je mogla Nemčija s svojim zatiranjem o versaliskih diktatih še kolikor toliko prepričati. Ko pa trga sedaj lastne pogodbe, ki jih je svobodno in prostovoljno sklenila, mora dobiti Poljska, preden bi se sploh spustila v kaka nova pogajanja, stvarne garancije za primer morebitnega novega raztrganja eventualne nove pogodbe.

SLEZIJA IN VZHODNA PRUSIJA.

VARŠAVA, 3. maja. Krakovski »Kurjer Ilustrowany« piše, da ako je mogla Nemčija zahtevati zase Avstrijo in jo je tudi priključila rajhu, more na podlagi enakega načela zahtevati tudi Poljska priključitev Gornje Slezijske in Vzhodne Prusije, ker sta obe ti dve pokrajini po zgodovini in po poreklu prebivalstva čisto poljski. Nemški element je bil v obeh ustvarjen umetno in se tudi le umetno vzdržuje. Še bolj ne velja po zatiravanju lista to za Gdansk, ki pripada po vseh pravih samo Poljski in nikomur drugemu. To so načela, katerih Poljska ne bo nikoli onestila.

OGORČENJE NEMŠKEGA TISKA.

BERLIN, 3. maja. Nemški tisk se obrača danes neostreje proti pisanju poljskih listov. Že naslovi v nemških listih so značilni, kakor: »Resni znaki poljske blaznosti«. Poljska zahteva Gdansk, Slezijsko in Vzhodno Prusijo, itd. »Völkischer Beobachter« odgovarja zelo ostro zlasti

na poljske trditve o poljskih aspiracijah na Slezijsko in Vzhodno Prusijo, ki da sta bili nekoč čisto poljski in sta le umetno obdruženi po nemškem elementu. List piše, da se po vsem tem ne bi mogli čuditi, ako bi se jutri oglašil kak poljski list z zahtevo, da se mora priključiti Poljski vsa Nemčija vzhodno od Odra in Zale, ker so bila ta ozemlja pred 1000 leti pač slovanska. To kar počenja sedaj v Varšavi in Krakovu, je zastrupljanje evropskih vodnjakov najhujše vrste. Značilno je, da nova zaščitnika Poljske, Chamber-

lain in Daladier, to nevarno igro z ognjem ne le dopuščata, ampak celo še sama prilivata olje v ogenj. To je treba še posebej naglasiti.

ITALIJANSKI NASVETI POLJSKI.

RIM, 3. maja. V rimskih diplomatskih krogih se zatrjuje, da se italijanska vlada resno trudi, pregovoriti poljsko vlado, naj ne bo tako nepopustljiva in naj poljske možnosti novih direktnih pogajanj z Nemčijo. Te svoje želje je sporočila italijanska poljski vladi rednim putem, preko svojega poslanika v Varšavi. Tudi italijanski tisk se postavlja na isto stališče, v kolikor ne soglaša v celoti z nemškimi. Nekateri listi poudarjajo zlasti nepomirljivo in izlivno pisanje poljskih listov. Nemške zahteve so po sodbi tukajšnjega tiska zelo skromne, nasprotno so pa nemogoče poljske glede protektorata nad Gdanskom. V ozadju je gotovo hujšanje iz Londona in Pariza, ki sta za nastali položaj zato veliko bolj odgovorna, kakor pa Varšava sama.

Okoli poljskega vprašanja

SODBA O POLOŽAJU V ZRCALU DANASNJEGA PARISKEGA TISKA. — SKORAJ SOGLASNA MNENJA V VSEH LISTIH. —

PARIZ, 3. maja. Pariški tiskniki se tudi danes v glavnem zanimajo za poljsko vprašanje. Tako piše »L'Excelsior«, da je polkovnik Beck končno uvidel, da se je leta 1934, ob priliki sklenitve poljsko-nemškega dogovora temeljito zmotil. Poljska pa je svojo zmotno pravočasno uvidela in njen motto je danes: Komunikacije da, invazije ne! »La République« potrjuje, da mirovni blok, ki se ustvarja, ne bo dopustil, da bi Nemčija položila roko na Poljsko. »L'Ére Nouvelle« naglašava, da Nemčija ni računala s čudežem diplomatske Marne, ki se je nedavno zgodil z angleško-francosko garancijo Poljski. Poljski narod danes lahko računa na angleško-francoske armade in na njuna brodovja. »Le Figaro« polemizira z italijanskim tiskom, ki je na čelu z Gaydo začel dopovedovati svetu, da ga demokratičje ogrožajo. Vladimir d'Ormesson pripominja: Če naenkrat Poljska izjavlja, da potrebuje okno v svet, ji totalitarni tisk takoj odreka pravico do življenjskega

prostora, ker si je to pravico pač rezerviral zase. Toda treba je poudariti javno, da so oni tisti, ki ogrožajo mir. Demokracije imajo ne le mogočno fizično orožje, ampak tudi moralno, ki se imenuje resnica. In tega orožja se bodo poslužile do konca. »L'Ouvreur« konstatira, da je Nemčija zamudila priliko, ki ji je bila dana z Rooseveltovo poslanico. Naša največja dolžnost je, nuditi odpor. Videli smo, da se ujetniki svojega mišljenja, svoje ječe nikakor ne mislijo osvoboditi in da bodo zato težko dobili pravi vpogled o položaju zunaj v svetu. Tega pa karakterizira fronta odpora. Če bi ujetnik služaj ne videl, kaj se zunaj pripravlja, bi se nemara le zgrozil pred vojno. Za enkrat pa je treba ugotoviti z obžalovanjem, da je priliko miru namenoma zavrgel. »Le Petit Journal« končno opozarja na dejstvo, da Francija Italiji vrati ni zaprla in ponovno opozarja na prisotnost poslaničkov obeh narodov tako v Rimu, kakor v Parizu.

Večanje angleške mornarice

ANGLIJA BO ZGRADILA LETOS CELO VRSTO NOVIH BOJNIH LADIJ VSEH VRST IN DOSEGLA DOSLEJ NESLUTEN REKORD. —

LIVERPOOL, 3. maja. Ob 100letnici angleške šolske ladje je namestnik mornarškega ministra Geoffrey Shakespeare objavil, da bodo Angleži letos zgradili 9 linjskih ladij, ki bodo tvorile jedro velikega brodovja »Grand Fleet«. Angleško linjsko brodovje bo šlo tedaj 24 prvo-

razredno opremljenih bojni ladij. Nadalje bodo letos gradili 6 nosilcev letal, 20 težkih in lahkih križark, 39 rušilcev in 19 podmornic. Tonaža trgovinskih ladij se bo do kraja leta povečala za poldrugo milijardo ton.

Tudi Južna Afrika uvaža vojaško oborožnost

CAPETOWN, 3. maja. Južnoafriška vlada je objavila načrt, po katerem bo postala obvezna vojaška služba za vse moške od 17. do 60. leta.

Homatije na S'ovaškem

BRATISLAVA, 3. maja. Na Slovaškem se pojavlja velik razdor v javnem mnenju,

zlasti z ozirom na zunanjo politiko. Do razdora je prišlo tudi v Hlinkovi gardi zaradi dr. Sidorja. Minister Mach je zato odredil razpust garde. Sidor je, kakor znano, pristal sodelovanju s Poljsko.

POTRES V KALIFORNIJI

NEWYORK, 3. maja. Kalifornijo je večerj streslo več silovitih potresnih sunkov. Ponekod so bili potresomeri aparati poškodovani. Škoda je ogromna, poškodnosti še niso znane.

Zapiski

General Skladkowski

Usoda nadaljnje razvoja evropskega, mednarodnega položaja je, po Hitlerjevem govoru v državnem zboru, odvisna od razvoja razmerja med Nemčijo in Poljsko.

V tem razmerju se bo odločilo, ali se bo val razburljivih akcij sedaj dokončno ustavil, ali pa bodo vodile celo do zadnjega obračunavanja. Na mejah Poljske stoji poljska vojska. V Varšavi izjavljajo, da ne popuste v ničemer, ker bi vsako popuščanje rodilo nove zahteve in general Skladkowski, eden izmed voditeljev Poljske, glavni svetovalec vrhovnega poveljnika, maršala Rydz-Smygleja, je dejal te dni: »Poljska bo dokazala, da je dovolj močnega jez, da zadrži naval, ki je druge ustrašil, da so se brez odpora uklonili. Poljski narod ni nikoli v zgodovini ničesar prostovoljno odstopil in se je potem, če je bil s silo stiri, uprl.«

Poljski narodni praznik

Vsako leto 3. maja se spominjajo Poljski zgodovinskega dogodka iz l. 1791, ko je dobila država novo ustavo. Država je sicer kmalu nato razpadla, misel tretjemajške ustave pa je živela dalje. Po stoletni sužnosti je vstala svobodna Poljska, ki preživlja prav danes težke, a odločne napore za samostojnost. Poljska je uveljavljena sila, ki ima zdaj 35.091.000 prebivalcev.

Strategični trn v poljskem mesu

Glede koridorja v poljskih krogih ne verujejo v iskrenost Hitlerjevih besed. Koridor bi odrezal Poljsko od morja, priključek Gdanska k Nemčiji bi spet pomenil, da bi nova vojna pomorska baza ogrožala Gdino. Poljska nima zadostne mornarice in utrditvi Gdansk bi lahko služil za izkorenjevanje nemških čet, postal bi tako strateški trn v mesu Poljske, pišejo londonske »Times«.

Japonske sile pod orožjem

Na Kitajskem, v Koreji in Madžukui ima Japonska pod orožjem 1.400.000 vojakov. Od tega odpade 400.000 mož na rusko mejo, kjer jih je bilo l. 1934 le 95.000. Ob vseni obmejnem pasu grade Japonci nove kasarne, skladišča, arzenale in tovarne. Preje je bilo to 130 letališč, zdaj jih je 250. Zgradili so 4500 km novih železnic k meji, izkušnja pri Čang-kufengu je Japonce prepričala, da se z Rusi ni Saliti...

Poštne kazni za Roosevelta

Roosevelt je mnenja, da se mora vsako, čeprav nefrankirano pismo, sprejeti. Tako prihaja nanj nešteto pisem od ljudi, ki bi radi dobili službo, pa nimajo denarja za znamko. Poštna uprava je prezidentu Zedinjenih držav samo lani poslala na ta račun kazenski spisek za 9600 dolarjev nefrankiranih pisem. Vsota se plača iz posebnega fonda za odškodnino poštni upravi.

Poraba mesa v Italiji

V Franciji odpade letno povprečno 44 kilogramov mesa na osebo, v Angliji celo 64 kg. V Italiji je konsum mesa po l. 1929 naglo nazadoval in znaša danes le še 16 kilogramov na prebivalca. Zdjaj poskušajo zboljšati razmere na živinskem trgu in olajšati nabavo življenjskih potrebščin, ki so se od l. 1934 podražile za 30 do 40%.

Maribor, 3. maja.

Ko je francoski finančni minister Paul Reynaud zahteval nove zneske za državno obrambo, je bil pač vsak Francoz presenečen nad velično žrtve, ki so potrebne dandanes že v mirnem času. Poleg rednega in izrednega proračuna je že do sedaj potrebnih novih 12 milijard frankov, predvidenih je še nadaljnjih 5 milijard. Zakonske uredbe se seveda ne tijejo samo državnih financ in davkoplačevalcev; zadevajo tudi tovarne in kmetije v njihovi produkciji, prometna podjetja, vse narodno gospodarstvo, ki ga skušajo preurediti za vojne potrebe. Pri tem pa je za francosko (in tudi angleško) »vojno gospodarsko« politiko značilno, da ohranja svobodo. »Demokraciji zadošča svoboda, da dovede vse narodno gospodarstvo k izrednim naporom, je izjavil Reynaud.

Med uredbami za organizacijo produkcije je treba navesti predvsem novo organiziranje poljedelske produkcije v primeru vojne. Druga uredba ima namen, zmanjšati produkcijske stroške kljub ogromnim davkom. Takse in odškodnine za patente v industriji so znižane, znižane so dediščinske takse za male kmete in obrtnike, izvedena bo reorganizacija samoupravnih hranilnic.

V tovarnah, ki delajo za državno obrambo, je 40 urni delavnik odpravljen; v ostali industriji je stvarno (a ne formalno) uveden 45 urni delavnik; doklade za nature so zmanjšane. Sprčo ogromne oborožitve v Franciji kmalu ne bo več problema brezposelnosti, zlasti če bo mednarodni položaj še nadalje zahteval stalno mobilizacijo več letnikov rezervistov. V Franciji — in celo v Angliji — ne bo nastopilo pomanjkanje delovnih moči.

To stanje pa pomeni, da je vedno večji del prebivalstva namenjen državnim obrambnim, vedno manjši del ustvarjajo dobrin. Državna obramba je zato navezana na posojila, finančni problem stopa v ospredje. Paul Reynaud ga že več mesecev z uspehom rešuje na ta način, da stalno privablja one francoske, točneje rečeno mednarodne kapitale, ki so pred leti zapustili Francijo. Ti kapitali so se plasirali v blagajniške zapiske v tolikšni meri, da sta država in Francoska banka lahko zniževali obrestno mero vse do sedaj. Zadnje zakonske uredbe so pa že zvišale obrestno mero za blagajniške zapiske.

Povratek kapitala v Francijo je uspeh, ki ga levica ne pozdravlja z navdušenjem. Povratek kapitala postavlja zaupanje na kapitalistov, ki ga je seveda moči doseči le s koncesijami. In levica očita vladi, da nalaga žrtve samo delovnim slojem. Stališče delavstva (in levice sploh), je bolj načelnega značaja. V praksi delavstvo žrtve sprejema in ne nudi vladi nobenega odpora, ki bi utegnil motiti napore za državno obrambo.

Kratkoročno posojila ne predstavljajo v zadnjem času vseh izdatkov za državno obrambo. Stednjost, skrajšanja v nevojaskih postavkah proračuna so zadnje zakonske uredbe še poostrele. Povečan je davek na poslovni promet; ta dodatek, imenovan oborožitvena taksa, bo podražil industrijske izdelke.

Z eno besedo: nove zakonske uredbe nalagajo Franciji izredne žrtve. Te uredbe sličejo po svojem sistemu in obsegu žrtve angleškimi meram zadnjih mesecev. Zahtevajo ogromen napor narodnega gospodarstva za oboroževanje. Pomenijo pa težko breme tudi za bližino in daljno bodočnost; problemi ravnotežja plačilne bilance, pospeševanja izvoza, stabilnosti valut, utegnejo zopet postati akutni.

Toda ne nevarni. Zato nam jamči gospodarstva moč, skupna finančna politika zapadnih vlesil in pristanek naroda na novo zunanjo in z njo zvezano oboroževalno, vojno gospodarsko politiko obeh vlad. Francosko delavstvo ne nudi danes nikakršnega odpora ukrepom finančnega ministra Reynauda pač zato, ker se strinja z novo francosko zunanjo politiko. »Močna Francija« je danes deviza vseh Francozov in Paul Reynaud je v zadnjem govoru lahko obsodil monarkovski politiki, rekoč: »Danes ni nikogar, ki bi se lahko veroval, da bi demisijske Francije v Evropi mogla zagotoviti francosko neodvisnost.

L. F. (Pariz).

Prvi spor v Francovi vladi

NASTAL JE MED FRANCOM IN PROSVETNIM MINISTROM ZARADI KATALONŠČINE IN ŠPANSČINE. PROSVETNI MINISTER ODPSTOPI.

BURGOS, 3. maja. Med španskim prosvetnim ministrom Sainom Rodriguezom in generalom Francom je nastal tako oster spor, da je minister včeraj odstopil. Spor je nastal zaradi vprašanja uporabe katalonščine in baščine v šolah. Uvedba špansčine v šole v Kataloniji in Baskiji je povzročila med Katalonci in Baski tako velik odpor, da so nastali celo resni nemiri in upori, ki so se končali z novim prelivanjem krvi. Prosvetni minister se je zato postavil na stališče, da je treba tako Kataloncem kakor Baskom vrniti šole v njihovem jeziku, čemur se je pa general Franco, ki vztraja pri centralizmu in španizacijski tendenci, odločno uprl. To je po zmagi nacionalistov prvi spor v Francovi vladi.

Nove čete za Španijo?

SENZACIONALNA VEST LONDONSKEGA LISTA O PROTESTU GENERALA FRANCA V BERLINU IN RIMU.

LONDON, 3. maja. »Evening Standard« poroča iz Burgosa o energičnem protestu generala Franca v Berlinu in Rimu proti dejstvu, da sta Nemčija in Italija nenapovedano poslali pet tisoč mož inženirskih čet v Španijo v zadnjih dneh, češ, da bodo popravljale ceste, kar pa je popolnoma odveč, ker je dovolj španskih čet na razpolago.

LONDON, 3. maja. Španski veleposlanik v Londonu, vojvoda Alba, je včeraj naglasil, da je v interesu Španije, da se stiki med njo in Veliko Britanijo čim bolj poglobe v prijateljskem smislu.

MADRID, 3. maja. General Franco je odstopal včeraj v Valencijo, kjer se udeležil danes velike vojaške parade. To je zadnja večja vojaška parada po zmagi pred ogromno sklepno parado, ki bo sredi maja v Madridu.

Priprave Zedinjenih držav

KONEC ZAKONA O DOBAVI VOJNEGA MATERIALA. PRED UKINITVIJO ZAKONA O NEUTRALNOSTI. POVEČANJE VOJSKE.

WASHINGTON, 3. maja. Včeraj je prenehal veljati v USA nevtralnostni zakon, po katerem so morale odvažati iz Amerike le tuje ladje dobavljene material in ga takoj plačati. Ker je gotovo, da ne bo stavljen nov predlog za obnovitev nevtralnosti, bodo smele poslej tudi ameriške ladje dobavljati vojaškim se državam vojni material.

WASHINGTON, 3. maja. Panameriška unija je včeraj vložila v senatu spomeni-

co zaradi takojšnje ukinitve splošnega zakona o nevtralnosti.

WASHINGTON, 3. maja. Vojno ministrstvo je pripravilo vse, da bi USA takoj po začetku event. vojne razpolagale s 6000 bojnimi letali in 400.000 izvežanih vojakov. Ta armada bi se lahko v najkrajšem času povišala na milijon mož.

WASHINGTON, 3. maja. President Roosevelt se je včeraj vrnil iz Hyde Parka v Washington.

Proti tuji propagandi

IZGONI IZ ANGLIJE BELGIJSKI OBMEJNI UKREPI. ZA RED IN MIR V HOLANDIJI.

LONDON, 3. maja. »Evening Standard« poroča, da bo notranji minister v kratkem izgnal iz Anglije še 50 nacistov, ki so na sumu, da podtalno rovarijo proti Angliji. Scotland Yard sprejema vsak dan nešteto takšnih prijav. Odredil je po oostre varnostne ukrepe po pristaniščih in letališčih. »Völkischer Beobachter« grozi z represalijami in podajura, da gre za nedolžne člane nemških organizacij.

BRUSELJ, 3. maja. Belgijski vojni minister je stavil včeraj predlog, ali se naj

pred tremi tedni vpoklicani rezervisti pošljejo na entendski dopust, ali pa se naj dovoli kredit za nove vpoklice. Notranji minister je odredil strogo ukrepe proti nacističnim elementom, ki v obmejnih krajih izvajajo incidente.

AMSTERDAM, 3. maja. Včeraj je parlament sprejel nov zakon o poostritvi predpisov za ohranitev javnega mira in reda. To je posledica nacistične agitacije, ki se je pojavila tudi na Holandskem.

Prepoved prodaje angleških ladij

LONDON, 3. maja. Trgovinski minister Stanley je v parlamentu najavil predlog, po katerem bo moral vsak lastnik broda, ki bi hotel prodati parnik v tujino, ponuditi ladjo v nakup trgovinskemu ministrstvu, in to v času, dokler ne bo ustvarjeno trgovinsko brodevo s tonažo milijon ton, ki bi služilo za prevoz čet in prehrane v primeru vojne.

Dve veliki letalski nesreči

ANKARA, 3. maja. Sedem turških letal, ki je prisostovalo poročnim svečanostim v Teheranu, je nad Azerbejdžanom zašlo v megle in kmalu nato v silovit vihar. Eno letalo se je vrnilo v Teheran, drugo je doseglo Turčijo, dočim so ostala strmoglavila na tla ali zašla.

PARIZ, 3. maja. Med Casablanca in Dakarjem se je zrúšilo sinoči francosko potniško letalo na tla. Tri osebe so obležale mrtve.

KONEC MADŽARSKE OBISKA V BERLINU

BERLIN, 3. maja. Ob priliki dokončanja razgovorov med madžarskimi in nemškimi ministri je bil izdan komuniké, ki naglašava vedno večje izboljševanje nemško-madžarskih odnosov.

GIBANJE MORNARIC

GIBALTAR, 3. maja. Nemške vojne ladje, ki so včeraj zapustile Tanger, Ceuto, Algeiras in Cadix so plule skozi Gibraltarsko ožino. Vrnile so se v Atlantik.

Domači zapiski

Črno gedenje v Zagrebu

Doseženi sporazum med dr. Maškom in Cvetkovičem 27. aprila je domači kakor tuji tisk toplo pozdravil. Mi smo vse glasove tiska registrirali ne da bi se spuščali v kombinacije, piše »Hrvatski dnevnik«. Medtem se je pokazalo, da vsi ne mislijo enako o sporazumu. Že v preteklosti se je vse, čim je bilo treba poleg bratstva pokazati nekaj pravičnosti, umikalo. Znan je Markov protokol, ki je ostal mrtvih kos papirja. Hrvatska javnost je našla krivce za to in v veljem nezaupanju sodi danes ljudi le po delih. Je hočejo ti živeti v prijateljstvu in slogi s hrvatskim narodom ali jim je le do borbe. Ko je tuji tisk zvedel o zaključkih razgovorov med dr. Maškom in Cvetkovičem, je z velikim optimizmom gledal v bodočnost državne skupnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tuji gledajo na naše stvari iz večje pddaljenosti in jih bolje vidijo kakor mi, ki jih bolje občutimo, a slabo vidimo. In ker so bili glasovi iz tujine prežeti s prijateljskimi občutki, bi morali ti prepričljivo vplivati na vse in bi ne smelo biti nikogar, ki bi ostal za te nasvete gluha. Vemo, v katerih krajih je več Srbov, kje spet več Hrvatov. Prav tako vemo, da imajo i Srbi i Hrvati svojo individualno zavest, ki jo hočejo ohraniti. Ako se tedaj uveljavljuje načelo, da drug drugemu nič ne vzame in da drug drugemu prizna in spoštuje medsebojne pravice, bodo odstranjeni vsi razlogi za spore. Da se to izvede, ne sme biti preseganja in nadkriljevanja ene volje tam, kjer naj odloča druga. Kdor ne more sprejeti takšnega stališča, lahko govori o sporazumu, toda on ni za sporazum, temveč za hegemonijo. Ta pa izliva reakcijo, iz katere nastane borba, z njo pa posledice z veliko odgovornostjo. V današnjih prilikah je ta odgovornost še večja. Čas terja nagle in širokogrudne rešitve, ki bo odstranila usodno vprašanje in omogočila sodelovanje v dneh, ko bi mnogi morali znatno više ceniti sodelovanje hrvatskega naroda. Brez ozira na vse to ne bo hrvatski narod v nobenem primeru klonil, še manj pa propadel, ker je poln življenjske sile. Ki ga bo dovedla do uresničenja njegovih pravic. — Iz Beograda nam poročajo, da so pri izvedbi sporazuma sicer nastale težkoče, ali da se jih bo prebrodilo. Pričakovati je, da bo to važno vprašanje definitivno rešeno čez 8 ali 10 dni.

Federalizem in centralizem

Federalizem pripomore k ustanovitvi večjega števila kultur in duhovnih sredstev, ki v medsebojnem tekmovanju pripeljejo k napredku države. V unitarni državi je vse osredotočeno v prestolnici, napredek ali nazadovanje kulture je tako odvisno od nje. Federalizem se je pokazal v pomembni vlogi pri ohranitvi vseh starih kultur, ki bi v unitaristični obliki hitreje zatonele (novosadski »Mladi sever«).

Kmet — cement slovanstva

Kmet je tisti realisti, ki je edini sposoben, da prinese v slovanstvo zavest skupnosti in nove, moderne metode, ki nas bodo v resnici združile. Kmeti stani moramo postaviti na trden narodni temelj in s tem kmetstvo demokratično. V duhu kmetijske demokratije je edino mogoče združiti slovanstvo narode. Kmet je najtrdnjši in najrealnejši cement slovanstva skupnosti (dr. Milan Hodža, bivši min. predsednik CSR).

Po določenem načrtu...

Gradiščanski Hrvati so imeli v šolskem letu 1937/38 še 112 hrvatskih učiteljev, zdaj jih je le še 102. Studentsko društvo gradiščanskih Hrvatov na Dunaju, »Kolo«, so nedavno razpustili, češ da je bilo organizirano v katoliški akciji, piše »Ravnopravnost«. Ustanovitev novega društva niso dovolili (»Ravnopravnost«).

Čigava deca se rodi v Zadru?

Zadarski »San Marco« prinaša spisek rojstev v minilem tednu in navaja naslednja imena: Brkic Zorka, Kurkovic Giuseppe, Bajlo Graziella, Destich Eugenio, Ant'sin Marlia, Alic Ljuba, Kardun Gregorio, Lovrinov Nando, Hordov Giovanni, Sik'ric Mira, Silvia Grdovic...

Novice

Lesna kriza v Savinjski dolini

Ko sem pred dnevi potoval po Savinjski dolini, sem se nemalo čudil veliki izpremembi, ki je nastala v razmeroma kratkem času. Nekdaj tako živahna Savinjska dolina je sedaj zapadla v mrtvilo. Savinja je brez splovov, od reki ni delavcev, drvarji počivajo. Le tu in tam se oglašajo kakšna velika žaga, dočim mnogo malih zadnje čase sploh ne obratuje. Lesna industrija je v Savinjski dolini v zastoju. Povpraševal sem po vzrokih. Povsod sem zvedel isto. Vzroki zastoja so izredno nizki vodostaji Savinje, kar sicer v teh mesecih ni običajno, in pa neprestani med-

narodni zapletitaji. Brezposelnost stalno narašča. V hišah delavcev in drvarjev je je naselila beda. Gospodari dajejo les skoraj zastoni. Govoril sem z uglednim posestnikom v Ljubnem. Pripovedoval je, da daje drva zastoni, samo da mu povrne stroške prevoza. To vsekakor dokazuje, da je doživela lesna trgovina v Savinjski dolini velik udarec. Zato je potrebno, da se merodajni činitelji potrudijo odpraviti to kvarno mrtvilo in poživiti lesno industrijo, od katere živi skoraj cela zgornja Savinjska dolina. -ig.

Zaščita pred napadi iz zraka

Službene novine objavljajo pravilnik o zaščiti pred zračnimi napadi, ki podaja podrobnejša navodila o postopanju v slučaju vojne, kadar preti nevarnost. — Učinkov pred zračnimi napadi se je mogoče ubraniti bodisi z izselitvijo iz ogroženega kraja, bodisi z uporabo zaklonišč. Ta so potrebna samo v večjih in važnejših mestih, kjer bi se z izseljevanjem izgubilo preveč časa. Ukaz za izseljevanje v zaklonišča daje vlada preko upravnih oblasti, v težkih primerih pa sme seveda vsakdo sam izbrati primerno zaklonišče. Za zaklonišča je treba prvenstveno uporabljati privatne vile in sploh hiše na osamljenih mestih, hotele, planinske koče, letovišča, kopališča, zapuščene hiše kakor tudi manjše vasi.

Važna je tudi dolžoba, da se odslej ne sme zgraditi nobene večje hiše brez zaklonišča. Vsak arhitekt mora pri izdelavi

vi načrta upoštevati možnost zgraditve zaklonišča, pa bodisi naravnega (rov, vrt, kleti, pritličje), ali pa umetnega (iz armiranega betona). Nadalje določuje odredba, da mora imeti vsaka hiša rezerve v hrani za teden dni, trgovine pa za mesec dni.

ZAGREBSKI POMLADANSKI VELESEJEM.

Preteklo soboto je bila v Zagrebu slovesna otvoritev Zagrebskega pomladnega velesejma, ki ji je prisostvoval minister trgovine in industrije g. Jevrem Tomić kot zastopnik vlade. Imel je tudi pomemben otvoritveni govor. Veliko pozornost vzbujajo mnoge razstave, zlasti pa 16. mednarodna razstava avtomobilov. Že prve dni so si razstave ogledale množice naših in tujih obiskovalcev.

Nevaren požar v Gaberju

Celje, 3. maja. Sinoči okrog 22.30 je izbruhnil nevaren požar v Gaberju pri Celju, ki bi lahko postal usoden. Prišlo je goreti gospodarsko poslopje poselnice ge. Adele dr. Dečkove na Mariborski cesti. — Ogenj se je naglo razširil na celo poslopje, v katerem so bili hlevi, kleti, shrambe za žito in tri stanovanja. Najprej so prihiteli na kraj požara gasilci iz Gaberja, nato pa iz Celja. Gospodarsko poslopje je bilo pogorelo. Gasilcem se je iz gorečega poslopja posrečilo rešiti pohištvo iz stanovanj, iz hlevov pa 2 konja in 6 krav. Zgorelo je vse žito, seno in poljedelski stroji. Gasilci so rešili zasebno vilo ge. dr. Dečkove, kozo-

lec in Omladičevo hišo. Škode je okrog din 150.000, ki pa je le deloma krita z zavarovanjem. Vzrok požara še ni znan, požig pa je izključen.

Kredit za vodna dela v Sloveniji

Te dni je gradbeni minister dr. Krek podpisal odlok, s katerim je odobril naslednje kredite za vodna dela v Sloveniji: za melioracijska dela na Ljubljanskem barju 478.821 dinarjev, za vodna dela na področju prekm. vodne zadruge Dolina Lendava 450.000 dinarjev, za regulacijska dela na Dravi v ptujskem okraju pa 2.775.000 dinarjev.

Kdo je mrtva neznanka?

Na naše poročilo o grozni najdbi na Pohorju, kjer so našli truplo neznane ženske, se je pri tukajšnji policiji zgledil selmar Alojz Feuš in prijavil, da ga je posestnik Rajmund Topolovec iz Veržetja naprosil, naj poizveduje za njegovo materjo, 63-letno Francisko Topolovčevno, ki jo že od jeseni pogrešajo. Ker identiteta neznanke s Pohorja še ni ugotovljena, bodo uvedli preiskavo, ki naj ugotovi, če na Pohorju morda niso naši Topolovčeve matere.

o Jubilejni kongres jugoslovanskih novinarjev. V nedeljo, dne 21. maja bo v Zagrebu 20. jubilejni kongres jugoslovanskega novinarskega združenja, na katerem bodo poleg navadnega dnevnega reda razpravljali tudi o zelo važnih stavovskih vprašanjih.

o Izlet slovenskih pravnikov v Laško. Društvo »Pravniki« priredi v nedeljo, 14. tm., izlet svojih članov v Rimske Toplice in v Laško. Na sporedu je kopanje, razni izleti v okolico, ogled zanimivosti in zabava v zdravilišču v Laškem. Izletniki iz Ljubljane naj se prijavijo pri vratarju sodne palače v Ljubljani, ostali pa pri dr. Arnoldu Permetu, sodnem starejši v Laškem.

o Proslava nemškega narodnega praznika v Ljubljani. Nemški konzul v Ljubljani g. Bernard je priredil ob priliki proslave 1. maja, ki je nemški narodni praznik v svojem stanovanju svečan sprejem odličnih zastopnikov državnih, civilnih in vojaških oblasti, kulturnih in gospodarskih ustanov, konzularnega zbora v Ljubljani in zastopnikov tiska. Gostje so bili pogoščeni.

o Bat'ina palača v Ljubljani dograjena. V nedeljo so slavili zidari, delavci, graditelji in razni zastopniki »liko« gradnje sedem nadstropne palače Bat'e v Ljubljani. Ob tej priliki so bili vsi pogoščeni. Od Bat'e je vsak delavec dobil par čevljev, od gradbenega podjetja inž. Dedka pa dvojno tedensko mezdo. Palačo so gradili 214 dni.

o Društvo prijateljev Slovenskih gor v Ljubljani priredi v nedeljo, 7. maja, izlet v Slov. gorice. Njim se lahko pridružio tudi mariborski izletniki in je skupen odhod ob 9.15 izpred glavnega kolodvora. Vozna cena samo din 50.—. Informacije in rezervacije pri »Putniku«.

o Ljubljanska opera gostuje v Splitu. Ravnateljstvo splitskega gledališča je končalo pogajanja z upravo ljubljanske opere o večdnevnom gostovanju. Ljubljanska opera bo gostovala v Splitu osem dni in začne 8. maja. Prva predstava bo Gotovčev »Eros z onega sveta«, potem pa bo izvedla še opero »Lohengrin«, »Faust«, »Manon«, »Gioconda«, »Werther«, »Ojengine« in »Trubadur«.

o Ogenj uničil električno centralo. V Bezdanu pri Somborju je uničil ogenj električno centralo. Požar je bil strahovit ter je ogenj napravil nad dva milijona din škode. Elektra je bila last vrbske sladkorne tovarne.

o Nova torpedovka. Iz francoske ladjedelnice v Nantesu je priplula v Split naša nova torpedovka in bojni brod »Beograd«. Torpedovka ima 1210 ton, 4 topove po 120 mm, 2 profilateljska topova po 40 mm, več strojnih pušk in šest torpedov. Torpedovski zapovednik kapitan dr. Vili Bačič. — Dve podobni torpedovki »Zagreb« in »Ljubljana« pa se gradita v splitski ladjedelnici.

Celje

CELJSKI KULTURNI TEDEN.

Drvi ob 20. se prične v mali dvorani Celjskega doma literarni večer GKT. Na večeru bodo sodelovali člani Umetniškega kluba v Mariboru. Svoja deloma se ne priobčena dela, bodo brali naši priznani pisatelji in pesniki, tako R. Rehar, Iv. Dornik, M. Šnuderl, St. Cajnkar, A. Ingolič, Iv. Potrč, B. Vodušek, Br. Hudolc in naj sedaj najpomembnejši in najplodovitejši pisatelj Misko Kranjc. Na recitacijskem večeru bodo sodelovali tudi člani kvarteta (Karlo Sarcin, V. Jegrišnik, Dušan Sanein in Anton Raspolič). Izvajali bodo privrati godalne kvartete dr. A. Delaka in ravnatelja K. Sarcina. Opozorjamo na ta zanimiv večer vsa naša javnost, ki ljubi slovensko knjigo, da se ga udeleži v polnem številu. Še posebno pa vabimo našo mladino. Na razpolago je še nekaj sedežev, ki se dobijo pri blaginjavništvu razstave v Celjskem domu. Tam se dobijo tudi sedeži za sobotni mladinski koncert.

o Shod Slovenske Združene opozicije, ki je bil sklican za nedeljo, 30. aprila, v Vojniku, se ni mogel vršiti. Sklicatelja shoda mr. Fedorja Gradinika je celjsko okrajno glavarstvo kaznovalo z 2500 din globo, oziroma s 15 dnevi zapor.

o Kolektivna razstava slikarja Alberta Sirkca je odprta vsak dan od 9.—12. in od 14.—18. Razstavljena dela vzbujajo med številnimi obiskovalci vsesplošno priznanje in zahvalo. Obiščite razstavo čimprej.

o Poslovilni večer prirediteljskega sodelstva z sodelovanjem Celjskega pevskega društva drvi ob pol 21. v veliki dvorani Narodnega doma poveljniku 39. pp., generalštabnemu polkovniku g. Dragoljubu Mihajloviču. Vabljeni je vse slovensko članstvo in vsa narodna zavedna javnost.

o Nesreče. 51-letnemu Pintarju Martinu iz Jezerc pri Planini so se 1. maja dopoldne spušči konji na Teharjih. Pintar je pri padcu doblil hude poškodbe na glavi in na desni roki. — 15-letni Vrtačnik Stanek iz Loke pri Zidanem mostu je padel na sekuro in si prezeval komolec desne roke. — 70-letna Slemenšek Marija, preuzitkarica iz Stenice pri Vitanju, je padla in si zlomila levo roko v ramenu. — 17-letna Vrabl Marija iz Celja je padla pri delu v lovarni in si zlomila levo roko v zapestju. Vsi poškodovanci se zdravijo v celjski bolnišnici.

o Karambola. Hernald Martin, hlapec pri pečarju Novaku na Dečkovi cesti, je peljal naložen voz skozi Hudinjo. Iz Skofje vasi mu je z motorjem pripeljal naproti 21-letni mehanik Hotko. Zaletel se je v Novakovega konja in mu razparal trebuh. — Pri granadirjevem mostu je neki osebni avtomobil zadel po nepravilnosti voznika Anželja Janeza v njegov, s premogom naložen voz. Avto si je poškodoval blatnike. Škode je okrog 600 din.

o V razmišljanje. V nedeljo, 30. aprila, se je vršil na hribu Sv. Jožeta nad Celjem kmetski tabor. Ob tej priliki je prišlo na hrib mnogo raznovrstnih beračev (in pohablencev, ki so mimoidočim razkazovali svoje pohabljenke ude in rane. Bil je med njimi tudi neki bolnik, od katerega so se radi njegovih ran ljudje s studom in pomilovanjem obračali. Z vsoto gotovostjo so nekateri zajirjali, da je bil — gohav. Ali ne

bi bilo mogoče takih ljudi spraviti tja, kamor spadajo, da ne bi povzročali nevarnosti okuženja? O tem naj bi razmišljali tisti, ki se jih take zadeve tičejo.

o Mesno gledališče. 11. maja ob pol 20. vprizori ljubljanska drama Shakespearejevo tragedijo v 5 dejanjih »Othello«. Predstava je za abonma. Ostali dobijo vstopnice v Slomškovi tiskovni zadrugi.

o Še k zanimivemu pogrebu v Laškem. Pišejo nam: »Vaša notica o zanimivem pogrebu v Laškem je zbudila veliko zanimanje. Poročilo pa izpopolnjujem s tem, da je venec poslalo tudi 10 svedenih Slovencev, od katerih je 8 Slovencev opremilo venec z nemškimi napiski.« O. T.

o Nesreče in pretepi. 44-letnega delavca Lipovška na Ostrožnem je 29. aprila dopoldne zgrabil strugalni stroj in mu odrezal 4 prste na desni roki. — 34-letni delavec brez posla Pirnat Jože se je 29. aprila zvečer v neki gostilni na Kralja Petra cesti sprl z delavcem Cirilom L. iz Trnovca. Ko sta šla oba iz gostilne, je Ciril L. napadel Pirnata in mu z nožem prezeval spodnjo čeljust. — 35-letnega cinkarniškega delavca Inkreta Franca iz Teharja je v neki tamonjski gostilni zabodel delavec Ostruh Janez iz Teharja v levo stran trebuha. Izstopila so mu čreva.

Ptuj

o Zvočni kln Ptuj predvaja danes in jutri »Ladja jetnikov«.

o Z lestve je padel na voz. Čuš Franc 52-letni dlnar iz Tibočev pri Sv. Marjetji se je vzpenjal po lestvi na svisl. Pri tem se mu je spodrsnilo in je padel na voz, na katerem se je nevarno obotkel.

o Akademija meščanske šole bo v petek, 5. maja.

o Serajnikov mladinski kvintet v Ptuj. Glasbena Matica v Ptuj priredi s sodelovanjem mariborskega mladinskega kvinteta g. Fr. Serajnika v soboto, 6. maja ob 1/20. uri v dvorani Glasbene Matic v Ptuj godalni komorni večer. Med drugimi izvajajo dve slovenski in dve češki skladbi. Čisti dobicek je namenjen Dijaški kuhinji v Ptuj. V nedeljo ob 8. zjutraj bo isti kvintet igral pri dijaški službi božji v prostijski cerkvi.

»Kaj praviš?«
»Ni, misliš sem, da si hotel nekaj reči.«
»Ne, ničesar nisem dejal.«
»Haha! Pa sva mislila, da si hočeva povedati mikavno zgodbo!«

Maribor

Nova cesta v osrčju mesta

Na dnevnem redu petkovke seje mestnega sveta je med drugim tudi določitev nove ceste v osrčju mesta, ki naj kot nadaljevanje Gregorčičeve ulice ob severni strani grada spaja Jugoslovanski trg s Prešernovo ulico. Nova cesta bo potekala v sredini med Aleksandrovo cesto in Razlagovo ulico in bo presekala obširni kompleks bivše pivovarne Union na dvoje.

Upravičenost te nove ceste sredi Maribora ni prav razvidna. Med Jugoslovanskim trgovim in Prešernovo ulico nikakor ni promet tako velik, da vozovi in pešci ne bi mogli napraviti par korakov na levo ali desno, da bi prišli v Prešernovo ulico. Drugače bi bilo, ako bi šlo za daljšo cesto, ki bi vezala dva velika dela mesta. Bolj upravičena bi bila nova prometna pot, ako bi se od Prešernove ulice nadaljevala cesta preko mestnega zemljišča v Cankarjevo, potem v Čafovo in končno na Aleksandrovo cesto nekako tam, kjer se začneja Meljska cesta. S tem bi se ustvarila velika, v ravni smeri potekajoča cesta, ki bi spajala Vrbansko cesto ob začetku mesta in bi končala pri kolodvoru. Tako pa bo nova cesta le slepa ulica, ki se bo končala v Prešernovi ulici.

Bivše unionsko zemljišče je ena najlepših parcel sredi Maribora, in tudi ena

najdražjih. Južna fronta tega prav do promenade, ostale stranice pa tvorijo Jugoslovanski trg, Razlagova in Prešernova ulica. To stavbišče se je lani razdelilo na trije lastništvi. Severozapadni del obdržal pivovarna Union za svojo zalogo piva, južni del je kupila Posojilnica v Narodnem domu, južnovzhodni vogal pa z veliko Unionsko dvorano vred Sokol-matica, ki je s tem postal lastnik ene najlepših parcel v mestu in tudi imponentne stavbe z veliko dvorano vred. Sokol bo zgradil kot nadaljevanje dvorane proti severu veliko telovadnico, pri čemer bo vključil tudi prostor, kjer je sedaj veranda. Posojilnica bo, kakor se čuje, stavbišče parcelirala in ga prodala, ker je zanj že več interesentov. Tu se

bodo gotovo dosegle najvišje cene za stavbišča, saj leže vendar ob najpomembnejši točki Maribora sredi poslovne četrti.

Nova cesta bo obsegala mnogo nad dva tisoč kvadratnih metrov. Gre torej za razmeroma opek pas zemljišča, ki je vreden najmanj dober polgred milijon din. Sredi poslovne četrti se vsak kvadratni meter tal tako rekoč odtehta z zlatom. In zato ni prav razumljivo, čemu odtegniti tako lepo stavbišče poslovnemu namenu, ko gre vendar za ulico, ki gotovo ne bo tako prometna da bi bila zanjo potreba šaj pol stoletja.

Nekateri zagovarjajo upravičenost nove ulice s tem, da bodo tudi ob njej stale velike poslovne stavbe, ker bi bila sicer dvorišča prevelika. Mnenja so tu deljena, vendar prevladuje naziranje, da za novo cesto za več desetletij še ni potrebe.

Razveseljiv obisk severne meje

JUTRI DOPOLDNE OBIŠČE SEVERNO MEJO VEČJA SKUPINA NARODNIH POSLANCEV, KI BODO PROUČILI RAZMERE TER SE ZAVZELI ZA PEREČE TEŽNJE OBMEJNEGA PREBIVALSTVA.

Jutri bodo prebivalci naše severne meje veselo presenečeni. Med nje bo prišla velika skupina narodnih poslancev iz cele države. Obiskali bodo kraje ob severni meji ter proučili obmejne probleme na lcu mesta, ker se bodo le tako priprčili o potrebah naše meje in ob-

mejnega prebivalstva. Narodni poslanci bodo obiskali med drugim tudi Gornjo Radgono, Čmurek, Št. Ilj, Svečeno, kjer si bodo ogledali tudi banovinsko gospodniško šolo, nadalje Sv. Križ nad Mariborom in morda tudi Kobansko.

Teden Jadranske straže

Jadranska straža v Mariboru prireja od 30. aprila do 5. maja t. l. Jadranski teden, ki je posvečen v prvi vrsti mladini, ki je včlanjena v Podmladiu Jadranske straže.

Oblastni odbor je razpisal za vse narodne in druge šole na področju bivše mariborske oblasti 30 brezplačnih 14 dnevni letovanj na morju z vožnjo vred, kar je zvezano s pravičnim rešenjem propagandnih križank, ki jih je v ta namen JS založila. Križanke se dobijo po din 2.— v pisarni JS. Zrebanje reševalcev križank je 27. maja t. l.

Na predlog JS je banska uprava naročila vsem našim narodnim in drugim šolam, naj bi v tem tednu imele predavanja o našem morju, o ciljih in smotih JS v okviru učenega načrta posameznih šol, skupno ali posamezno kakor upravi šole to bolje konvenira.

Oblastni odbor JS je, želeč, da bi ta teden stal res v znamenju pomorske zamisli v našem obmejnem Mariboru razpisal tri nagrade za najlepša izložbena okna, ki jih bodo priredili naši zavedni trgovci, večinoma vsi člani JS. Prva nagrada znaša din 500.—, druga din 300.— in tretja din 200.— Nagrade določi komisija združenih trgovcev v Mariboru. Naj bi naši trgovci to vpoštevati ter dali pobudo, da bi izložbe bile take, da bi odgovarjale zamisli JS.

Za svečano razvije družinskih zastav na Glavnem trgu 7. maja t. l. je JS razpisala za naše fotomaterije tudi tri nagrade za tri najlepše posnetke o razviti zastav. Za prvo nagrado je določeno 14 dnevno brezplačno letovanje v Domu JS v Bakru, predvideno za mladino, druga nagrada din 200.— in tretja din 100.—.

Mestni odbor JS pa priredi dne 4. maja t. l. veliko narodno akademijo v veliki sokolski dvorani, pri kateri sodelujejo člani našega narodnega gledišča, Sokol iz Pobrežja in druga narodna društva. Nastopi tudi oktet 4. dii. bataljona šole za rez. oficije v Mariboru. Čisti dohodek je namenjen za podporo delu iz najsiromašnejših slojev, obmejnega prebivalstva za letovanje na morju.

Ves teden pa se po ulicah prodajajo lično vezeni mornarski znaki in sicer v isti namen. Priporočati je vsemu našemu meščanstvu, da pridno sega po njih in ne zavrne naših mladih prodajalk, ki jih bodo prodajale. S tem mora JS zbrati dovoljno sredstev, da omogoči najsiromašnejši deci naših obmejnih šol letovanje na morju. Naj ta deca vidi in spozna, da smo mi vsi tu, ki hočemo zanje skrbeti in jih po svojih močeh podpreti ne samo idejno temveč tudi gmotno. Tako bodo dvignili narodno zavest tudi tani, kjer pod tujim vplivom in pritiskom razmer močode že peša. Naš narodni Maribor ne

more tega ravnodušno gledati. Naj torej složen stopi v obrambo naših narodnih svetlin. Vsak naj z malim darom podpre JS v tem njenem človekoljubnem delu.

Zadnji dan jadranskega tedna je posvečen razvitiu družinskih zastav na Glavnem trgu v Mariboru 7. maja t. l. Naj bi pri tem sodelovala vsa naša javnost, vsa društva in vse kar čuti v Mariboru narodno. Ta dan se bo pred raz-

vitjem brala sv. maša kot obvezna šolska maša za vse mariborsko mladino. — Mašo bo bral sam prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Tomažič. Potem sledi slavnostno razvije zastav kakor smo že poročali, po razvitiu je povorka po mestu in po končani povorki je v mestni posvečevalnici slavnostna 15-letna oblatna skupščina OOPS v prisotnosti zastopnikov naših narodnih društev in drugih gostov, ki bodo ta dan prišli v naš obmejni Maribor.

Lepa slovesnost v Angleškem klubu

Po sprejemu Mrs. Copelandove v soboto ob 16. na kolodvoru, kjer jo je pozdravil predsednik Angleškega kluba g. prof. dr. Kotnik, je sledila ob 18. uri svečana otvoritev novih reprezentativnih prostorov Angleškega kluba v Gregorčičevi ulici 12 ob veliki udeležbi članstva. Pol ure za tem je napolnilo odlično občinstvo spodnjo dvorano »Vesnes«, ki je bila okusno prirejena za čajanko. Uvodoma je pozdravil g. dr. Kotnik ugledno prijateljico našega naroda Mrs. F. S. Copelandovo, O.B.E. (oficirko reda Angleškega imperija) in poudarjal njene dolgoletne zasluge za utrditve stikov med našim in angleškim narodom. Prav tako se je zahvalil ravnateljici »Vesnes« g. Rapočevi za 17-letno gostoljubje, ki ga je bil deležen Angleški klub pod strogo »Vesnes« in se za večje prireditve priporočil še za nadalje.

Toplo pozdravljena je povzela besedo nato Mrs. Copeland, ki je v zgostjenih izjavah podala glavna obeležja angleškega poveljnega družinskega življenja. Razlike med posameznimi družinami sloji v Angliji so se po vojni zabrisale, dasi vsak sloj drugemu priznava in respektira njegove predprave oziroma se jim podreja prostovoljno, iz spoznanja harmonične, v več stoletni tradiciji, zrasle angleške družinske stavbe. Ne glede na to pa je stremjenje vsake angleške družine po popolnosti lastnem domu, ki ga vsak po svojih zmognostih kar najlepše priredi za čim udobnejše in intimnejše življenje, saj prebije Anglež 9 mesecev v letu doma v stanovanju in le dobre 3 mesece mu nudi priroda prilike razgibanja v naravi. Predavateljica je nato podala hišni red, ki je razčlenjen od našega i po času i po obsegu zajtrkov, kosil in večerj. S tem v zvezi se je dotaknila tudi angleškega šolstva ter javnega življenja in pri tem zlasti omenila poseben socialni pojav: iz pre-

viška ženskega prebivalstva nad moškim se podajajo skupino Angležinj, ki jim nujni celibat daje prilike tem živahnejšega udeleževanja na javnem, zlasti karitativnem polju. Tkzv. Old aunts stopajo v svoji zrelosti v službo naroda, ki mu opravljajo prevažno službo v vseh panogah. Predavateljica, ki ji je pravkar izdal Basil Blackwell v Oxfordu nov pesniški proizvod The Selkies, o čemer referše poročali, je žela za svoj izčrpn referat obilo priznanja razgibanega občinstva.

Mariborčani!

Vaša narodna dolžnost je, da na jubilejnem vokalnem koncertu pevskega zbora »Glasbene Matice« v Mariboru, ki bo danes, v sredo 3. V., ob 8. uri zvečer, do zadnjega kotička napolnite veliko dvorano Sokolskega doma, da na ta način izkažete priznanje kulturnemu delu »Glasbene Matice« ob priliki proslave njene 20-letnice in čast našim velikim skladateljem, katerih sijajna dela so na sporedu koncerta. Narod, ki svojih zasluženih mož ne časti, ni vreden, da živi. Zato, vsi na plan!

Mestne upokožitve. Upokojena bosta cestni mojster Josip Požavko in mestni uradnik Rudolf Glabučnik.

Nov profesor trgovske akademije. Za profesorja v 8. skupini na državni trgovski akademiji v Mariboru je bil imenovan Karl Arko.

Poletni čas v bankah. V mariborskih bančnih zavodih uradujejo v času od 1. maja do 15. septembra od 8. do 14. ure. Blagajne so odprte od 8. do 12.30 ure.

M. Tisti, ki je izgubil din 100.—, jih dobi v frizerskem paviljonu Pirc v Cvetlični ulici.

V obupu pod lokomotivo

Včeraj jutraj se je nasproti tovarne »Teksta« na Tezmem vrgel pod vlak, ki odhaja ob 5. uri iz Maribora, 21-letni delavec Josip Kremen s Teznege. Lokomotiva je obupancu razbila glavo tako, da je bil Kremen na mestu mrtve. Samomorilec je v nedeljo popoldne popival po tezenskih gostilnah. S seboj je nosil vrh vrv in pravil, da se bo obesil. Vrv so mu v Kožlovi gostilni odvzeli. Tam je izpil liter vina na dušek ter mimogrede dejal, da to njegov zadnji liter. Poslovilnega pisma ni pustil. Vzrok samomora ni znan, pač pa menijo, da je posredi nesrečne ljubezen.

M. Združenje rezervnih oficirjev in ratnikov, poddobar v Mariboru, obvešča vsake rezervne oficirje, včlanjene in ne uclanjenne, da se predvaja film Maginotova linija v kinu »Union« ob 20.45 dne 4. t. m.

M. Pozor zadrugarice! Radi koncerta Glasbene Matice je preloženo predavanje »O materii na 10. maja ob 20. v Nabavljanih zadrugi, Rehajarjeva soba. Nujno objavljene vse zadrugarice, važne zadeve.

M. Dva obrtniška tečaja. V četrtek se prične tečaj za strokovno računstvo, ki ga priredi tukajšnja poslovna obrtnopospeševalna zadruga. Pričetek tečaja bo ob 20. uri v deški meščanski šoli v Kerkovi ulici. Temu tečaju bo sledil tečaj za knjigovodstvo.

M. Dne 8. maja t. l. ob 10. uri bo v veliki dvorani Zadrugne gospodarske banke v Mariboru ustanovna skupščina Osrednje blagovne zadrug v Mariboru.

M. Za varnost mariborske okolice. Za boljšo varnost mariborske okolice sta ustanovljeni dve novi orožniški ekspozituri, in sicer pri Sv. Petru in v Radvanju.

M. Gasilsko slavlje v Mariboru. Na Florijanovo nedeljo bo v Mariboru veliko gasilsko slavlje. Ob 8. uri bo v dvorani Gasilskega doma na Koroški cesti slavnostno zborovanje mestnih in okoliških gasilcev, nakar se bodo vsi gasilci skupno udeležili svečanosti Jadranske straže na Glavnem trgu.

• Tomboło združenju s prvo spomladansko veselico priredi v nedeljo 7. maja Sokol I. na telovadščici v Koseskega ul., pri tomboli sedeži na raspolago, vse je pripravljeno, tablice samo 3 din. Izredna sreča vas čaka, le pridite k nam, vam ne bo žal. Igra godba »Drava«. Začetek ob 14. (2.) popoldne!

• »Jadrane« vstopnice za koncert 20. maja, dobite v društveni pisarni Narodni dom I. nadst. vsake večer! Nabavite jih pravočasno.

Nočna lekarniška služba: lekarna pri Sv. Antonu Frankopanova 18, tel. 27-01; lekarna pri Mariji pomagaj, Aleksandrova cesta 1., tel. 21-79.

Kino

• Grajski kino. Prekrasen francoski film »Patriot!«. Razkožno na dvoru, izborna igra. Hary Baur.

• Kino Esplanade. Do vključno petka izborni francoski film »Živi mrtvice« po romanu L. Tolstoja.

• Kino Union. Do vključno petka »Kapetan carjeve garde«, veliki spijonažni film napete vsebine. V glavni vlogi Vera Koren.

Mariborsko gledališče

Sreda, 3. maja: Zaprt.

Četrtek, 4. maja, ob 20. uri: »Dijak prosljak«. Red D.

Petek, 5. maja, ob 20. uri: »Akademija drž. učiteljskega«.

Sobota, 6. maja, ob 20. uri: »Potopljeni svet«. Red A.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2355.50 — 2393.50, Berlin 1777.12 — 1794.88, Bruselj 751.50 — 763.50, Curih 995 — 1005, London 206.95 — 210.15, Newyork 4404.25 — 4461.25, Pariz 116.85 — 119.15, Trst 232.75 — 235.85. Eftelik. Zagreb. Drž. papirji: 4 odst. agrarji 61.50, 4 odst. sev. agrarji 60 — 61, 6 odst. begl. oliv. 87 d., 6 odst. daljn. agrarji 85 d., 7 odst. slab. pos. 98.50 bl., 7 odst. inv. pos. 99 — 100, 7 odst. Blair 91.50 — 92, 8 odst. Blair 99 — 100, Delnice: Narodna banka 7500 bl., Trhovlje 177.50 — 180, Jadranska 380 bl.

Češke, angleške

modna trgovina JOSIP ŠRAJ - MARIBOR, palača banov. hranilnice

štofe vedno v novih vzorcih Vam nudi v veliki izbiri najceneje

Kultura

Pet in dvajset let slovesnega odra v Ptuj

Dramsko društvo v Ptuj slavi svojo 25-letn. co. Da bi čim slovesnejše proslavilo svoj jubilej, je avangardistični režiser Franjo Žižek pripravil Jurčičevega »Desetega brata«, ki se je v predvojni časih največ igral po naših odrih. Čeprav so že tri predelave, je Žižek ustvaril svojstveno četrto predelavo.

Dramsko društvo v Ptuj je bilo ustanovljeno tik pred vojno, ko so v Ptuj in njega okolici divjali najhujši narodnostni boj. Vrli narodni delavci v Ptuj so spoznali velik pomen prirejanja predstav v mestu samem in po vaseh širne ptujske okolice. V okrilju novega društva so se zbali v »Narodni čitalnici« že poprej izvežnani igralci. Igre so se prirejele v Narodnem domu, v tej trdnjavi ptujskih Slovencev. Igrali so največ ljudske igre.

Med vojno so seveda muze molčale. Tem žvahnje pa se je pričelo delo po prevratu, ko se je Dramsko društvo vselilo v Mesino gledališče, v katerem so v avstrijskem času domovali poklici nemški igralci. Vsako sezono se je priredilo po več slovenskih gledaliških iger.

Učitelj Majcen je režiral več ljudskih iger. Nato je bil angažiran iz Maribora poklicni režiser Valp Brat na g. Gabrijeličevu, ki je sedaj Ljubljani. Igrali so repertoar oficijelnih gledališč v Mariboru in Ljubljani. Po njegovem odhodu je prevzel mesto režiserja Kaukler, ki je zdaj v Goetheanumu v Švici. Ko je tudi ta zapustil Ptuj, je zavladala bolj mrtva sezona, ki jo je poživljal čestni nadzornik Avgust Spat. Drugače so se vezali na gledališka gostovanja iz Maribora in Ljubljane.

Lani je bil angažiran mladi režiser Jože Borko, prav tako iz Maribora. Pripravil je šest premier, ki so vse prav zadovoljile ptujsko občinstvo.

Letos pa je bil angažiran avangardistični režiser Franjo Žižek, kot nosilec posebne, svojstvene moderne gledališke smeri. Avangardist Žižek je izpopolnil moderno pot ptujskega gledališča, da se more uvrstiti med redna slovenska gledališča. Žižek pripravlja kot zastopnik avangardističnega gledališča pri nas prehod iz starega klasičističnega realizma do moderne socialne romantike. To nam zpricujejo njegove režije.

Med drugimi naj omenimo samo eno, »Lepa Vida«, o kateri so doslej razni poklicni režiserji izrekli, da je lepo dramsko delo, a ne odrsko. In »Lepa Vida«, ki je resno čno mojstrsko delo Ivana Cankarja, ni žela uspehov, ker so se vsi strogo držali na podstrešju, ki ga je pisatelj orisal. Avangardist Žižek pa je pokazal nekaj svojstvenega. Prikazal je dva sveta: realni in sanjski svet. Resnični kruti smir predstavlja od spredaj soba, kjer umirajo nadobudni slovenski študentje (Kette). Hrepenčji sanjski svet, ki ga loči od res-

ničnosti tenčica, pa je simbolično prikazan od zadaj, kamor vodi pot v lepše življenje. In »Lepa Vida« je žela ob 20-letnici Cankarjeve smrti sijajne uspehe kot še doslej nikoli. Tako si zna avangardist Žižek iz vsakega dramskega dela, ki si ga izbere, ustvariti svojevtrno režijo.

Značilno za Žižka v razliki z ostalimi ptujskimi režiserji je, da je, zavedajoč se kulturnega poslanstva v narodnoobrambnem ozru v Ptuj, uprizaril same originalne slovenske stvari, počeniši s prvotno, gledališko igro »Matček se ženi«, pa do najmodernejših.

Prvi predsednik dramskega društva je bil dr. Ivan Fermevec, odvetnik v Ptuj, ki predseduje društvu nepretrgoma od ustanovitve dalje. S svojim spretnim vodstvom je omogočil v avstrijskih časih dihanje dramskemu društvu. Po vojni pa mu je osigural z raznimi pogodbami prostore v Mestnem gledališču in naklonjenost mestne občine. K njegovi 25-letnici predsedovanja mu prav iskreno čestitamo!

-a-

ZIVETI HOČEMO.

Češki pisatelj Karel Novy, ki je obiskal lani tudi Maribor in nastopil v družbi pesnika Josefa Hore v naši Ljudski univerzi, je podal v svojem socialnem romanu »Živeti hočemo« mojstrsko podobo življenja praških brezposelnih delavcev in vsega njihovega periferi: tega in podzemeljskega okolja. Delo je kljub brezdolnosti obupen krik izkazane sedanjosti in obtožujoč dokument dobe. Pred nami se vrste plastično opisani dogodki iz propadajočega življenja tistih, za katere nimajo svet ne dela ne kruha ne usmiljenja. Ta brezbriznost je zločin, ki se mora sam po sebi, po logiki višje pravice kruto kaznovati. Stil je gladek, način prikazovanja privlačen, da roman, ko ga vzamemo v roko, težko odložimo preden ga nismo do konca prečitali. Slovenski prevod, ki je gladek in tudi jezikovno dober, je oskrbel Boris Urbančič; izdala ga je »Nova Pravda« v Ljubljani in stane broširan v obliki osmerke na 176 straneh samo 10 din. -r.

k Albanija. Založba »Orbis« v Zagrebu je izdala S. M. Stedimlje zanimivo knjigo o Albaniji, ki nam prikazuje zgodovino, ljudstvo, kulturo, gospodarstvo in politiko te države, katero je nedavno zasedla Italija. Morda bodo prav ti dogodki vzbudili zanimanje za delo, saj stane samo 10 din.

k Za popularizacijo naše likovne umetnosti. Umetniški klub »Brazda« v Mariboru je sklenil prirediti še letos manjše razstave v naših podeželskih mestih in trgih, ako bo seveda našel za to dovolj razumevanja. Morda bi se iz posameznih krajev organizatorji sami oglasili?

Priznanje mladini

Na mariborski drž. trgovski akademiji so učenci tekmovali v nagradnih nalogah za Hutterjev fond in v nalogah iz združništva.

Iz Hutterjevega fonda je bilo razpisanih 6 nagrad za najbolj obdelane sestavke iz sledečih tem: 1. Postopanje pri poravnava blagovnih faktur v mednarodni trgovini. 2. Vpliv valutacij na tekoči računih. Tekmovalo je 18 dijakov. Nagrade so dobili: 1. Praprotnik Marjan, uč. IV. razreda din 250.—, 2. Kralj Radomir, učenc. IV. razreda din 200.—, 3. Cviliak Davorin, učenec III. razreda, din 150.—, 4. Wrezi Germana, učenka II. razreda, din 250.—, 5. Hecl Vilhald, učenec III. razreda, din 200.— in 6. Brenčič Ivan, učenec II. razreda, din 150.—.

Od Zveze nabavljanih združ. drž. usl. v Beogradu so dobili nagrado po 150.— din za najbolj obdelane sestavke iz pod-

Sport

Mariborski srednješolci v Murski Soboti

Letošnja lahkoatletska sezona se je začela v znamenju živahnega udeleževanja srednješolcev v tem lepem sportu. Dijaki mariborske realne gimnazije so gostovali v Murski Soboti, kamor so jih povabili na dvoboje njihovi tovarši s tamkajšnje realne gimnazije. Na stadionu Muro se je zbralo mnogo občinstva, ki je z zanimanjem sledilo poteku tekmovalja. V dvoboju so Mariborčani zmagali v razmerju 67:52. Organizacija je bila brezhibna, do- seženi so bili sledeči rezultati:

Tek 100 m: 1. Miakar (M) 11.6, 2. Gracianski (M) 11.7, 3. Kolaric (MS) 11.8. Met krogla (5.5 kg): 1. Krajncic (M) 13.10, 2. Kranjec (M) 12.22, 3. Orel (MS) 12.21 m. Tek 1000 m: Smidrer (MS) 2:52.8, 2. Holec (M) 2:55, 3. Kokali (M) 3:04. Skok v višino: Kolaric (MS) 168, 2. Krajncic (M) 164, 3. Gregoric (M) 158.

Skok v daljavo: Bačnik (M) 6.15, 2. Miakar (M) 5.81, 3. Gross (MS) 5.60 m. Tek 200 m: 1. Miakar (M) 24.6, 2. Kolaric (MS) 25.0, 3. Bačnik (M) 25.5. Met diska: 1. Krajncic (M) 33.99, 2. Serbec (MS) 32.92, 3. Krajncic (MS) 32.25 m. Met koplja: 1. Ferencak (MS) 48.63, 2. Orel (MS) 37.35, 3. Krajncic (M).

Strela 4 krat 100 m: 1. Maribor (Bačnik, Leban, Miakar, Krajncic) 48.5, 2. Murska Sobotica (Košir, Merc, Ferencak, Kolaric) 49.6.

Strela 400 krat 300 krat 200 krat 100 m: 1. Murska Sobotica (Smidrer, Kolaric, Košir, Ferencak) 2:17.5, 2. Maribor (Miakar, Leban, Bačnik, Krajncic) 2:17.8.

Kakor izgleda, se pripravljajo gostovanja kombiniranega moštva mariborskih in soboških srednješolcev v Varaždinu.

odigral nogometno tekmo proti SK Bata v Borovu ter je izgubil s 3:2.

s. V cross-countryju SK Litje je zmagal med seniorji Glonar (Hirija) v času 13:38, med mladino pa Oberšek (Hirija) v 5:04.

s. Zagreška atletika podvezja je priredila v nedeljo cestno tekmovalje v teku na 15 km ter v hoji na 10 km. V prvi disciplini je zmagal Krajcar (Conc.) v 49:47, v drugi pa Belas (Maraton) v 57:44.

s. V veselicu maju bo deset meddržavnih nogometnih tekem, med njimi dve jugoslovanski, in sicer 7. maja proti Romuniji v Bukarešti in 18. maja v Beogradu proti Angliji.

s. V Bologni je teniška reprezentanca Italije premagala Svirace v neoficijelnem tekmovalju z rezultatom 6:0.

s. Na mednarodnem teniškem meču med Ameriko in Nemčijo v Berlinu je Mac Neill premagal Henkela 6:3, 6:4, 6:4, Menzel Harris 6:1, 2:6, 6:3, Anderson pa Metaxo 7:9, 6:4, 6:0.

s. Rokohorbe v Rusah. V poročilu pod tem naslovom v večerajšnji številki nam je tiškiški škrat vtihovali malo netočnosti. Pravilno bi se moralo glasiti, da je v bantam kategoriji Hudek (Croatia, Zagreb) premagal s tušem Podgornika (Maraton, Ruše), dočim sta Robić Karl (Ruše) in Moguljak (Cr) nastopila v kategoriji peresne teže.

s. To zamude ne opravičuje, je odvrnil nadzornik. »Kolikokrat sem vam že rekel, da zahtevam popolno točnost. Vi ste tako rekoč moj pomočnik, pa prihajate vselej za mano v uradi! Že tako sem ves bolan in polomljen, pa mi morate vsi v greniti življenje s svojo netočnostjo,« je zagrejenjeno dodal in se prijel za levo stran, kjer je moral neke imeti srce. »In kako je to, da se ne morete poboljšati? Kolikor vem, še nimate dopusta...«

Seržant Eustace Cavendish se je zasmel.

»Zunaj je poletje,« je rekel in pokazal skozi okno. »Zakaj ste danes tako slabe volje? Zaradi moje nove obleke? Vedel sem, da bo tako, pa sem jo vzlic temu oblekel, da bo jeste videli.«

»In seveda z ustnikom morate kaditi cigareto!« je nadaljeval Beke. »Kdo, hudiča, kadi dandanes še tako?«

»Uf, danes ste pa res natakneni,« je dejal Eustace. »Razkazne medved bi bil v primeru z vami ljubezniv prijatelj. Kaj vam pa je? Srce?«

»Kar pustite moje srce!« je odvrnil nadzornik. »Koliko je holno, že sam najbolje vem. Ni potrebno, da bi hlinili sočutje. Nekaj pa vem: če mi ne bi vi že leto dni sedeli na vratu, bi bilo morda že zdravo!«

(Dalje sledi)

Reci, kar hočeš,

kulinjska čokolada

Mim je res

dobra!

ročja združništva sledeči učenci (nke): Berglez Adol (IV. r.), Lah Martin (IV. r.), Mraz Maks (IV.), Dobraj Anton (IV. r.), Čerpes Justina (IV. r.), Ostrouška Marija (IV. r.), Klavara Slava (IV. r.), Berglez Beno (IV. r.), Lapuh Anica (IV. r.) in Jakopič Zvonimir (III. r.).

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

Med vožnjo proti Croydonu je Warren ves čas molčal. Moss pa tudi ni maral siliti vanj z vprašanji.

Mladi letalec le na letališču izpovedal, kaj se mu je pripetilo. Potem je sedel v svoj avto in se odpeljal domov. Stanoval je v lepi vili blizu Pasleya.

Ko je zapuščal Croydon, se mu je vsilila neprijetna misel.

»Vraga. Freddy najbrž domneva, da sem res imel koga s seboj!« je vzklilnil. »Misli, da sem skočil z letala in prepustil sopotnika usodi!«

»Nekaj ga je grizlo. Nadzorniku Gibbonsu je lagal v obraz. Dejal mu je, da je padel več kilometrov daleč od letala. Zakaj je le dal dekletu besedo? Če bi vedel, koliko sitnosti bo zaradi tega imel, ne bi bil tako nepremišljen. Zdal pa bo moral z lažmi nadaljevati.«

Pogledal je na zapetostno uro, oziroma na mesto, kjer bi morala biti. Ni je bilo več tam. Ustavil je avto in začel gledati okoli sebe po sedežu. Takoj pa je vedel, da je to iskanje zaman. Spomnil se je svoje telovadbe na pleteni lestvi. Ko je lezel na zid, se mu je leva roka ujela

med svilene vrvice...

Bil je bolj vznemirjen, kakor pa je hotel samemu sebi priznati. Uro mu je bil dal oče in zelo rad jo je imel. Še huje pa je bilo to, da je imela ura na pokrovu vrezano njegovo ime, in da jo je skoro zanesljivo izgubil v Carringtonovem parku. Če jo bodo našli — to se bo nedvomno zgodilo — in jo izročili polčiji, ga bodo vprašali, kaj to pomeni. Moral bo priznati, da je lagal. Saj ne bo mogel trdi, da je v temi smatral Carringtonov park za travnik...

Nadzornik Gibbons s tem ne bo zadovoljen. Zahteval bo od njega pojasilo, kako je mogel brez tuje pomoči priti iz parka... Ali pa je morda izgubil uro na zunanji strani zidu?

Takoj se je odločil. Pognal je avto in se obrnil proti Mallov-Datchettu. Ni vedel, da se je v avtu, ki se je vozil za njim, nekdo zelo zanimal zanj.

Pred vasjo je zapustil veliko cesto, ker se ni maral srečati z nadzornikom Gibbonsom. Zavil je na kolovoz, ki je držal proti graščini, in kmalu se je ustavil pod zidom. V temi je bil zid podoben veliki

9

jetnišnici. Warren je skočil iz avta in začel stikati po tleh. Bil je tako zatopljen v svoje iskanje, da se ni niti ozrl. Sicer pa tudi ne bi bil mogel v deti črne sence, ki se je skrivaj plazila za njim in pozorno sledila vsaki njegovi kretnji.

ČETRTO POGLAVJE.

Stari godrnjač.

Big Ben, velika ura na Westminsteru, je odbila deveto, ko je stopil velik, suh možak v povaljani obleki v poslopje Scotland-Yarda. Na obrazu se mu je brala samišljena otožnost, in njegove oči so bile mračne. V pisarni je zavzdihnil, natknil svoj oguljeni klobuk na obehalnik in si obrisal pot s čela. Vroče je bilo in sonce je radodarno razveseljevalo prebivalce Londona... vse, razen višjega nadzornika Willa ama Beeka. Njega ni nikoli nič veselilo. Zanj je bilo življenje dolgočasna nit, ki se je počasi odvijala s klobuča ča let.

Kmalu nato so se spet odprla vrata v pisarno in vstopil je mlad možik, oblečen v moderno, novo sportno obleko. Kadil je cigareto in poznalo se mu je, da še ni dolgo, kar je vstal.

»Dobro jutro, stari godrnjač!« je zaklical Beeku.

»Spet ste zamudili!« je grozeče zagodrnjal Beeku.

»Samo minuto ali dve...«

Sokolstvo

Zadnje priprave tekmovalcev

Danes prispejo vsi sokolski tekmovalci v Maribor in v četrte prične skupni trening v verandi sokolskega doma. Tekmovalci imajo samo 3 dni časa, da prekusijo vse orodje in se privadijo prostoru.

Veranda sok. doma bo odgovarjala vsem sodobnim zahtevam v pogledu orodja, pa tudi gledalcem bo ustrezno v najvišji meri, kolikor je pri skromnih sredstvih, s katerimi razpolaga Sokol-matica, mogoče prostore pripraviti in urediti.

Tekme bodo pričele točno ob 1/9. uri in se gledalci opozarjajo, da točno pridejo na mesto, ker prične tekma z najzanimivejšo panogo — s prostimi vajami. — Proste vaje bodo tekmovalci izvajali na lesenem odru, nalašč za to zgrajenem, v velikosti 10x10 m. Oder bo visok 30 cm in bo služil tudi za tekmovalce na bradlji in konju na šir. Na eni strani odra bo stal drog, na drugi pa krogi. Pred odrom bo prostor za skok čez konja vzdolž. Gledalci bodo radi tega vse tekmovalce dobro videli in lahko sledili znamenju. Vsaka znamenja bo sproti objavljena z vzklikom in s posebnimi tablami.

Tekmovalci obsega sledeča orodja: drog, bradlja, kroge in konja na šir. Po-

leg tega je predpisan skok čez konja vzdolž in prosta vaja. Na vsakem orodju in v prosti vaji bo tekmovalci izvajali samo po eno poljubno vajo. Poprava je nedopustna. Skače pa se lahko dvakrat; boljše ocena velja.

Nekaj povse novega za gledalce bosta prosta vaja in skok čez konja. V Zagrebu so tekmovalci pokazali nekaj divno lepih kombinacij, združenih s težkimi akrobatskimi prvimi. V prosti vaji pokaže telovadec svojo telesno prožnost in odbojno silo mišičevja, ki je potrebna, da premaga hudi odpor težnosti, ki ga vleče navzdol. Tla so mu orodje, na katerem telovadi in ga zmaguje. Za popolni uspeh ni zadosti, da je vaja težka, marveč da je tudi dovršeno izvedena. Poudarek na lepoto je bistven pogoj sodobne vrhunske telovadbe. Lepota pa je lepa drža telesa, nog, stopal in ritem. To se imenuje skratka: stil.

Vse to bomo videli pri naših tekmovalcih. Zato bo tekma tudi estetski užitek prvega reda in nikomur ne bo žal, ko bo odhajal s tekme, da je žrtvoval našim marljivim Sokolom nekaj uric časa.

Prireditelj računamo, da bodo gledalci večina lahko sedeli, ker bo na razpolago dovolj sedežev. Predprodaja vstopnic se prične v četrtek.

Zanimivosti

Otoki nastajajo in izginjajo v morje

Morjeplovci in znanstvene odprave so odkrili čudovite tajne morskih globin

Meseca junija 1831. se je naenkrat dvignil iz morja otok Fernandez južno od Sicilije. Po potresnih stresalih se je dvignil pod nebo 50 m visok vodni stolp, nato pa 4000 m visoko stebro pepela. Morje je pričelo kipeči in ko so se valovi pomirili, je gledalo iz morja ognjeniško žrelo novega otoka. V dveh dneh je imel otok še dva vrha, 200 m nad morsko gladino. V decembru istega leta se je ves otok znova pogreznil v morje.

V Beringovem morju je l. 1768. pogledal iz morja ognjeniški otok Ship Rock. Trideset let kasneje je zrastle iz morske gladine drugi otok Boguslav. Ship Rock se je 1888. pogreznil v morje, kmalu zatem pa se je dvignil iz globin otok Novi Boguslav do višine 240 m. Dne 1. septembra 1907. je nenadoma zabobnelo in vrh Boguslava je zletel v zrak. Tri leta kasneje je sledil drugi izbruh. Leta 1927. je znanstvena odprava našla le še ne-

kaj proda, voda je pa kljub bližini severnega tečaja merila 20° C!

V Tihem oceanu so l. 1865. v skupini Tonga odkrili otok Falcon. L. 1877. ni bilo o njem nikjer več sledu, pogreznil se je v morje. L. 1885. se je isti otok dvignil za 300 m znova iz morja in tri leta kasneje spet izginil v globino. L. 1927. je otok Falcon že tretjič ugledal bel dan kot motan ognjenik in siral pel daleč naokrog. Leto kasneje so se domačini z otoka Tonga naselili na njem, vprašanje je, koliko časa bodo imeli mir. Med Rtom Horna in Novim Zelandom je l. 1841. odkril kapetan Dougherty na 60. stopnji južne širine in 120. stopnji zahodne dolžine 10 km dolg in 90 m visok otok. Ko je prispel tjakaj raziskovalec Južnega tečaja Scott, ni našel drugega kakor 4800 m globoko morje. Otok je požrla globoka podmorska razpoka.

× **Praga milijonsko mesto.** V Prago je pritisnilo veliko število prebivalstva iz okolice. Istočasno pa količin rojstev v Pragi stalno pada. So meseci, ko umrlije vose daleč presega število rojstev. V mesto se priseljuje mnogo več žensk kakor moških. Prebivalstvo je že preseglo število milijon ljudi.

× **Poročna mrzlica v New Yorku.** V Zedinjenih državah je še 11 milijonov nezaposlenih. Za oženjene brezposelne je vlada dala podporo. Zato se je brezposelnih v New Yorku polastila poročna mrzlica. Cele kolone parov stoje pred poročnimi uradi, da bi čimprej prišli do poročne listine in tako tudi do podpore. Če pomislimo, da je v velenosti in okoličnini milijon brezposelnih, si lahko predstavljamo naval na urad.

× **Okrogla strela v zvezdarni.** Pred dnevi se je zneslo nad Kijevom, glavni mestom Danske, hudo neurje. V tamposnjem zvezdarni je udarila čudna strela, ognjena krogla je živignila skozi odprtino v strehi mimo presenečenega astronoma in dalje po stopniščih v odprto kuhinjo. Mimo zvezdoslovčeve žene je ognjena krogla s polumerom pol metra živignila v vrata štedilnika in skozi dimnik na prosto. Zgoraj je bilo čuti dva krepka groma. Strela je očividno zletela po struji prepiha. S tem je potrjena neverjetna domneva, da udarjajo električne iskre iz oblakov tudi v obliki ognjenih krogel.

× **Celofanske maske proti vetru.** Letošnja pomlad je v Parizu zelo vetrovna in v gospa Moda je hitro poskrbela za celofanske maske, ki jih nosijo dame pripe na kloboviki ali laseh in slijo orjaskemu pelikanovemu kljunu. Maske ščitijo nežno kožo in puder pred vetrom in dežjem.

× **Meteorski gost v stanovanju.** Neka Japonka je doživela te dni neobičajno iznenađenje. Ko je pospravljala po sobi, je močno počilo kraj nje. Na tleh je našla črn, kakor človeška glava velik kamen. Bil je meteor, ki je po čudnem naključju priletel iz vesoljstva baš v stanovanje, poročajo iz Japonske...

× **Slabi časi se obetajo kartografom,** ko se stalno menjavajo meje in bodo velike naklade ostale neprodane. Angleške kartografske družbe, ki so že lani imele izgube, napovedujejo za letošnje še slabši izkupilek.

Anekdote

Maršal Richelieu, nečak slavnega kardinala Richelieuja, je imel nekoč smolo. Nekega dne je slučajno stopil v spalnico žene in dobil pri njej svojega konjušnika v zelo nerodnem položaju. Maršal ni niti trenil z očmi in zapustil spalnico z besedami:

— Pomislite milostiva, v kakšno zadrego bi bili prišli, če bi vstopil v sobo kdo drug, ne na jaz.

Konjušnik je seveda pobegnil. Deset let nato je bil maršal vdovec, konjušnik na brez službe. Mislil, da je maršal že pozabil na nekečini dogodek, je prišel moč k njemu, ki je pravkar razmišljal o novi ženi, in ga prosil za službo.

— Od kod set pa zvedeli, je vzkliknil maršal začuden, da bom imel kmalu spet ženo?

Glasovita igralka Eleonora Duse je bila nekoč v večji družbi. Razpravljali so o ženskem vprašanju in nekdo od prisotnih gospodov je menil, da ženske nikoli ne morejo zahtevati istih pravic kakor moški.

— Najprej je bil ustvarjen moški, je podkrepil svojo misel, in šele iz njega je postala žena.

— Točno, je odgovorila igralka. Naravno je, da mora pred svetom najprej zrasiti steblo, vendar pa to še ni dokaz, da je cvet manj vreden.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša oglasilna enota je 10 par; oglasilni listi 1. — 2. besedi. Najmanjši znesek za en oglas je 10 par. Debele tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša 10 par. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma za vsa prodajna mesta skupaj v naročilu ali na dan oddaje oglasov na čekovni račun št. 11.499. Za vse oglasne odgovore čisto malih oglasov se mora oddati znanje za 3 dni.

Razno

ZLATO IN SREBRO.
briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup
M. ILGERJEV SIN,
Maribor, Gosposka ulica 15.

SKROPILNICE
za škropljenje sadnega drevesja
vseh vrst Holderjeve,
Nechville, Jessernig itd. ter
razna sredstva za pokončanje
sadnih škodljivcev
navarite pri Kmetijskih družbi,
Maribor, Meliska c. 12.
3202-1

MALI CONTINENTAL
pisalni stroj za potovanje,
dom in pisarno na mesečno
odplačilo po din 200.— dr.
uradniki dobijo istega na mesečne
obroke po din 100.—
Samoprodaja: Ivan Legat,
Prva specialna delavnica in
trgovina pisarniških strojev.
Maribor, Vetrniška ul. 30.
tel. 24-34; podružnica Ljubljana,
Prešernova ul. 44. tel.
26-26. 3808-1

Čista družina sprejme
MALEGA OTROKA
v oskrbo. Naslov v uravi.
3884-1

DR. KOFLERJEV ZDRAVILNI KRUH
Ta v izomestivu znani kruh
je lahko prebavljiv, ne običajni
v železcu, ne povzroča
nikakih napenjanj, temveč celo
odlično učinkuje pri črevesni
lenivosti. Ostane dolgo svež,
zato tudi za turiste najprimernejši
priljubljen kruh. Izdeluje in
razpoka nekarna Rakusa,
Koroška c. 24. 3894-1

Vzameš v našem
GOSTILNO
še raje vinočlo v mestu ali na
periferiji. Sem točen plačnik.
Ponudbe na upravo pod »Gostilna
ali vinočlo«. 3895-1

NAGRADO
5000 din za prazen lokal (sredi
Maribora), plača »Frizeri,
Milnska 8. 3897-1

ČE HOČETE
IZBORNO VINO PITI
morate v gostilno »Prešernova
klete« priiti. Trafenik v Gosposki
ulici. 3904-1

ANONIMNI TODEL
Pisava se stiriša s pisalom,
kateriga si poslal tja
doli, je počakal, kmalu boš raz
krinkan. Vem, da si v bližini.
In žal ti je, da nam gre do
bro. Ob priliki pa še kal
našili. Todel. 3905-1

VABILO
na redni občni zbor Jugoslovanske
hranilnice in posolilnice
r. z. z. o. z. v Mariboru,
ki se bo vršil dne 17. maja
1939 v hotelu »Novi svet«
v Mariboru. Jurčičeva ulica 7
z nastopnim dnevnim redom:
1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo
nadzorstva. 3. Odobritev
računskega zaključka za leto
1938. 4. Sprememba pravil
o novem združenem zakonu. 5.
Sklepi. Ako občni zbor
ne bi bil sklenjen, se vrši eno
uro kasneje drug občni zbor
na istem mestu s istim dnevnim
redom. Ki sklepa brez
ozira na število navzočih
zadrušnikov. Predsednik: Dr.
Jurčič Ivan. 3908-1

Posesi

PRODAM PARCELO
700 m² v Radvanu. Hostele-
va ul. in hiško s 600 m².
Voznaša se Zvezna ul. 6. Zg.
Radvanje. 3913-2

Prodaj

Prodaj zelo močno in dobro
ohranjeno

MOŠKO KOLO
Pobrezje, Zrkovska 66.
3902-4

ROČNI PLATO VOZIČEK
in 5 vrstna krom. harmonika
na prodaj. Vprašati Gospo-
dsvetska 17, hišnik. 3918-4

Stanovanje

ODDAM STANOVANJE
soba in kuhinjo, takol. Pobrež-
je Solska ul. 4. 3896-5

SOBO IN KUHINJO
oddam s 1. junijem. Stiriarje-
va ul. 29, dvorišče. Sever.
3901-5

STANOVANJE
2 sobno se odda takolj ali 15.
maja. Sp. Radvaniska cesta
3-2. Nova vas. 3911-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Kralj Matjaža 27.
Studenec. 3915-5

Soba odda

SOSTANOVALKA
se sprejme k mali družini. Na
slov v uravi. 3883-7

SOBA, KUHINJA
s kopalnico ali brez se išče
za takol. Ponudbe pod »Z«
na upravo. 3893-7

Oddam
OPREMLJENO SOBO
s prostim vzhodom. Trdnova
ul. 2. Melje. 3900-7

KABINET SE ODDA
Koseskega 39. 3903-7

DVE PRAZNI SOBI
skupal oddam takol. Mejna
ul. 22. 3907-7

SOBA
z 2 posteljami ali prazna se
oddam. Rotovski trg 8-I, desno
3909-7

Separirana opremljena
SOBA
1-2 posteli, eventualno hrana,
se odda. Koroška 48.
3912-7

LEPA SOBA
s štedilnikom se takolj odda.
Betnavska 39. 3914-7

OPREMLJENA SOBA
se odda boljšemu gospodu.
Poseben vzhod. Koroškeva 5.
3919-7

SOBA
v centru, Cankarjeva 1-II, se
takolj odda. 3922-7

Edino INFINICIN

omamlja populono in trajno ZOHAR-
je, RUSE, BUBE in ŠČURKE in vso
ostalo kuhinjsko golazen. Ako ne
koristi — vrne denar! Orig. doza 15",
ovoj din 6.— PO POSTI
LEKARNA KRAJČEVIČ, VUKOVAR

Z ozirom na razglas, objavljen v »Večerniku« z dne 2. maja 1939, s katerim bivši predsednik zavarovalne zadruge »Dravac« dr. Jurčič sklicuje neki izredni občni zbor te zadruge za 10. t. m., ugotavlja podpisano nadzorstvo, da se ta občni zbor zavarovalne zadruge »Dravac« ne tiče, ker ga ni sklicalo niti nadzorstvo, niti nadzorstvo »Dravac«.

Č. dr. Jurčič ni upravičen, sklicovati občni zbor, ker je bil zakonito razrešen funkcije predsednika »Dravac«.

Opozarjamo na to vse člane zadruge.

Spindler Vekoslav I. r.,
predsednik nadzorstva zavarovalne zadruge
3916 »Dravac«.

Zahvala

Iskrena zahvala vsem, ki so nas na kak-
šen si bodi način tolažili pri izgubi našega
blagoga pokojnika, gospoda

Rudolf Koritnik

Posebna zahvala velečastitemu g. župniku
patru Valerianu Landergottu in bolnišni sestrin
Benjamin Ullaga, kakor tovarišem pokojnega
in stalnim gostom.

Globoko žalujoča vdova
Ana Koritnik in sin.

3899